> Lesbrief Studiekeuzespecial '26-'27

voor havo-mentoren / decanen

Beste mentor of decaan,

Met deze lesbrief kan jouw havo-leerling aan de slag met de Studiekeuzespecial. Zo krijgt deze leerling een goed beeld van er allemaal komt kijken bij het kiezen van een studie. Dit kan helpen om een volgende stap in het keuzeproces te maken. Op weg naar een vervolg in het hoger onderwijs. Of misschien het mbo, 5 vwo of een tussenjaar? Het komt allemaal aan bod.

De leerling gaat aan de slag met opdrachten. Soms om kennis te vergaren, soms om een mening te vormen of gedachtes op een rijtje te zetten. Dit laatste om met jou of thuis te bespreken. Zo vormt deze lesbrief ook een gespreksinstrument. De uitwerkingen van de opdrachten staan in het roze onder de vragen.

De opdrachten kunnen alleen, in tweetallen of kleine groepjes gemaakt en besproken worden. Leuk als op deze manier ook het onderlinge gesprek op gang kan worden gebracht. Daar waar feiten worden gevraagd, is het leuk om de juiste antwoorden te geven. Deze staan hieronder bij de opdrachten.

Heb je vragen over deze opdrachten? Je kunt dan het beste bij de decaan van jouw school terecht. Wil je toch contact met BiOND hierover? Stuur ons dan een e-mail via contact@biond.nu of gebruik ons contactformulier voor inhoudelijke vragen. Je vraag komt dan direct bij mij terecht.

Veel succes en plezier namens het BiOND-team!

Barbara Dresen
Expert LOB vo bij BiOND
Vakvereniging voor begeleiders van jongeren op het voortgezet onderwijs en mbo

Aan de slag!

Opdracht 1: Tips en adviezen! (pagina 6)

Decaan Miranda geeft de tip: "Je hoeft het niet alleen te doen". Ook anderen geven tips om te komen tot een studiekeuze die bij jou past. Blader eens rustig door de Studiekeuzespecial heen.

Welke tips kom je tegen?

Het is een heel rijtje, hier komen ze:

- Volg je hart en je gevoel (p7)
- Begin op tijd (p7)
- Neem de tijd om jezelf beter te leren kennen, te ontdekken wat er mogelijk is en om mensen te spreken (p8)
- Laat je niet leiden door status (p9)
- Bekijk goed welk type onderwijs bij jou past (p10/11)
- Je kunt ook een studie volgen met een salaris (p19)
- Maak het niet te ingewikkeld, kies wat je leuk vindt en begin! (p20)
- Maak grote stappen klein voor jezelf, zodat je kunt beginnen (p22)
- Een tussenjaar is slim, áls je maar een plan hebt (p25)
- Zorg dat je op tijd gaat zoeken naar een kamer: hoe eerder, hoe beter (34)
- Er zijn veel meer routes mogelijk dan de standaard route (p38/39)
- Kans op werk is belangrijk, maar van betekenis zijn nog wel meer (p50)
- Bezoek meeloopdagen, zodat je de studie echt kan ervaren (p57)

Opdracht 2: Keuzestress (pagina 8 & 9)

Docent en keuzecoach Sietske geeft ook tips en adviezen. Benoem een goede tip van Sietske én iets wat jou helpt om stress bij het kiezen weg te nemen.

Leuk om even een rondje te maken, of om te bespreken in een persoonlijk gesprek.

Opdracht 3: Verschillen tussen mbo, hbo en wo (pagina 10/11)

Kruis aan wat bij jou past. Waar staan uiteindelijk de meeste kruisjes, waar denk jij dat je het beste past?

Waar staan uiteindelijk de meeste kruisjes, waar denk jij dat je het beste past? Een vervolgvraag in een persoonlijk gesprek kan zijn: is dit waar je je ook al op georiënteerd hebt? En welke studie past hierbij het best?

Opdracht 4: Keuzehulp (pagina 12)

Studiekeuze123.nl, exactwatjezoekt.nl, werk.nl/arbeidsmarktinformatie plus twee online keuzetesten worden genoemd. Kijk wat er voor jou te halen is!

Je zou een rondje kunnen maken in de groep. De leerlingen horen van elkaar wat er allemaal mogelijk is, dit kan later van pas komen.

Opdracht 5: Keuzehulp (pagina 12)

Ook worden ook de aanmelddata op een rijtje gezet. De term 'toelatingsrecht' wordt gebruikt. Wat houdt deze term precies in?

Toelatingsrecht betekent dat de studie waar jij je voor aanmeldt jou moet plaatsen.

Mits je voldoet aan eventuele vooropleidingseisen, er geen sprake is van selectie of een Numerus Fixus en je je aanmeldt voor 1 april (mbo) of 1 mei (hbo). Je hebt dan ook recht op een studiekeuzecheck.

Opdracht 6: Tussenjaar (pagina 25/26/27/29/31/32/33)

Welke redenen noemt Daniëlle om een tussenjaar te nemen?

1) Om te ontdekken wie je bent.
2) Als je nog niet klaar bent om te gaan studeren.
3) Als je ouders liever willen dat je start met studeren dan jijzelf.
4) Als je een goed plan hebt bedacht voor je tussenjaar.

Opdracht 7

Zou een tussenjaar ook voor jou een optie zijn?
Zo ja: wat is jouw motivatie hierbij en wat wordt jouw plan?

Hoe zorg je ervoor dat je tijdens het tussenjaar tot een besluit komt voor je volgende stap? Dit is een belangrijk onderwerp voor een persoonlijk studiekeuzegesprek.

Opdracht 8: Doorstroomschema (pagina 38 & 39)

Je kunt zien dat je met een havo-diploma zowel naar het mbo als het hbo kunt. Maar je kunt ook verder met het vwo en zo de optie voor het wo openhouden. Volg de pijlen vanaf 5 havo en kijk op hoeveel verschillende manieren je uiteindelijk bij een ho- of wo-master kunt komen.

- Via een hbo-bachelor naar een hbo-master (de meest rechtstreekse).
- Na een hbo-bachelor naar een wo-master (mogelijk aanvullende eisen).
- Na een hbo-propedeuse door naar een wo-bachelor en vandaar naar een wo-master (als doorstroom vanuit een hbo-propedeuse toegestaan is).
- Starten met een hbo ad (associate degree), door naar het hbo (instroom 3de jaar) en vervolgens naar hbo-master of wo-master (mogelijk aanvullende eisen).

Opdracht 9: mbo, hbo en wo in het kort (pagina 58/59/61/63)

Beantwoord de volgende vragen:

a) Hoelang duurt een vakopleiding in het mbo?
Een jaar.
b) Wat zijn de toelatingseisen voor het mbo?
Een vmbo-diploma of een overgangsbewijs naar 4 havo.
c) Uit hoeveel studiepunten bestaat een jaar in het hbo en wo?
60.
d) Wat betekent de term ‘propedeuse’ in het hoger onderwijs?
De eerste 60 punten, dus een succesvol afgerond eerste studiejaar.
e) Hoelang duurt een hbo-opleiding?
4 jaar.
f) Welke varianten qua leren en werken bestaan er in het hbo?
3 varianten: voltijd, deeltijd en duaal.
g) Hoe lang doe je over een wo-bachelor?
3 jaar.
h) Wat betekent de afkorting BSA en wat houdt deze term in?
BSA staat voor Bindend StudieAdvies. Er is bij een BSA een minimumaantal studiepunten dat je in het eerste jaar moet halen. Zo niet: dan krijg je een negatief advies wat bindend is. Je moet dan de studie verlaten.
i) Waar kun je zien of je na een hbo-propedeuse naar het wo kunt?
Deze informatie vind je op de site van instelling waar je je wo-bachelor wilt gaan doen.

Opdracht 10: Aanmelden voor een studie (pagina 66 t/m 69)

Beantwoord de volgende vragen:

a) Wat is de aanmelddeadline voor het mbo?
Je moet je aanmelden voor 1 april.

b) Waar moet je je aanmelden als je voor een opleiding in het mbo kiest?
Bij de opleiding zelf.

c) Wat is de algemene en uiterste aanmelddeadline voor het hoger onderwijs wanneer je gebruik wilt maken van het toelatingsrecht (zie opdracht 5)?
Je moet je aanmelden voor 1 mei.

d) Wat is het doel van een studiekeuzecheck (ook wel matching genoemd)?
Samen onderzoeken of de opleiding echt bij je past.

e) Kun je afgewezen worden bij een studiekeuzecheck?
Nee, deze is niet selectief.

f) Wat is het verschil tussen een studiekeuzecheck en selectie?
Bij selectie moet je laten zien dat je bijzondere dingen kunt of weet. Je kunt aangenomen of afgewezen worden. Bij de studiekeuzecheck gaat het om een controle: denk je dat je kunt of weet wat er van je verwacht wordt? Zelfs als het advies negatief is, mag je starten.

g) Voor hoeveel studies kun je je maximaal aanmelden bij Studielink?
Voor vier studies (je kunt die wel wijzigen).

h) Wat is het verschil tussen 'vooropleidingseis' en een 'extra toelatingseis'?
Bij vooropleidingseisen gaat het om vakken in je pakket die je moet hebben om toegelaten te worden. Bij extra toelatingseisen gaat het om bijzondere dingen die moet kunnen of weten, of bepaalde talenten waarover je moet beschikken.

i) Wie bepaalt de aanmelddatum voor een selectiestudie en waar vind je die?
Op de site van Studiekeuze123.

j) Wat betekent de term 'Numerus Fixus'?
Er is een maximumaantal plaatsen beschikbaar voor een bepaalde studie bij een bepaalde instelling.

k) Wat is het verschil tussen het mbo en het hbo bij een 'Numerus Fixus'?
Bij het mbo kan de opleiding studenten op volgorde van aanmelding toelaten. Vroeg aanmelden verhoogt de kans op aanname. Bij het hbo is er een decentrale selectie. Iedereen die zich heeft aangemeld doorloopt dezelfde procedure.

l) Waar kun je terugvinden of een studie in het hbo een 'Numerus Fixus' heeft?
Op de site van Studiekeuze123.

m) Wat houdt 'decentrale selectie' in (hbo en wo)?
Dat de instelling zelf mag bepalen op welke manier er geselecteerd wordt. Denk aan een motivatiebrief, een online toets, meedoen aan een selectieactiviteit, het aanleveren van een portfolio, etc. Ook cijfers kunnen een rol spelen.

n) Wat is de aanmelddeadline voor een studie met decentrale selectie?
15 januari.

o) Wanneer weet je of geplaatst bent na decentrale selectie?
Uiterlijk 15 april (ranking).

p) Voor hoeveel studies met een Numerus Fixus mag je aanmelden bij Studielink?
Voor twee studies. Dit mogen dezelfde studies zijn op 2 verschillende onderwijsinstellingen. Voor de studies geneeskunde, tandheelkunde, fysiotherapie, verloskunde en mondzorgkunde geldt een uitzondering. Hier mag je maar voor 1 onderwijsinstelling kiezen.

Als je te maken krijgt met decentrale selectie, bekijk dan goed de site van Studiekeuze123. Hier wordt alle informatie gedeeld.

Opdracht 11: Studiefinanciering (pagina 72 t/m 75)

Studeren kost geld. Je hebt hierbij recht op ondersteuning. En soms zelfs iets extra's.

Beantwoord de volgende vragen:

a) Op welke onderdelen van de studiefinanciering heeft iedereen recht?
De basisbeurs, het reisproduct, de rentedragende lening en het collegegeldkrediet.
b) Hoe hoog is het collegegeld voor studiejaar 26/27 (www.duo.nl of QR-code)?
€ 2.694,00 euro voor een voltijdstudie. Echter: nieuwe eerstejaars betalen het eerste collegejaar de helft. Zie de site van DUO voor meer informatie en uitzonderingen.
c) Wanneer wordt de lening (basisbeurs, studentenreisproduct en aanvullende beurs) een gift (prestatiebeurs)?
Wanneer je binnen 10 jaar een diploma haalt.
d) Wat wordt er bedoeld met een 'aanvullende beurs'?
Dat is een extra beurs voor studenten waarvan het inkomen van de ouders niet toereikend is. Boven een bepaalde grens heb je daar geen recht op.
e) Vanaf wanneer heb je recht op de Tegemoetkoming Scholieren?
Als je 18 wordt.

TOT SLOT

Er staat nog veel meer informatie in de Studiekeuzespecial. Bijvoorbeeld over studeren in het buitenland of tips voor kamers. En wat als er bijzondere omstandigheden zijn en studeren niet vanzelf gaat? Of overweeg jij misschien een mbo-opleiding? En er zijn achtergrondartikelen, do's & dont's en heel veel inspiratie.

Ga op zoek naar wat VOOR JOU belangrijk is.

Mooie thema's en onderwerpen voor een persoonlijk gesprek!